

GÖTEBORGS UNIVERSITET

HANDELSHÖGSKOLAN

IFRS 9 - ny standard för finansiella instrument

- En studie om vad som styr svenska börsnoterade företags redovisningsval vid värdeförändringar i egetkapitalinstrument

Kandidatuppsats i företagsekonomi

HT-2018

Ämne: Redovisning

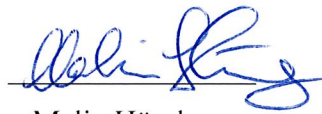
Författare: Malin Hörnberg & Hanna Jansson

Handledare: Jan Marton

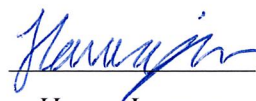
Förord

Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Jan Marton för inspiration och betydelsefull feedback under studiens gång. Vi vill även tacka Emmeli Runesson för hjälp med de statistiska testerna. Slutligen vill vi tacka de personer som bidragit med synpunkter genom korrekturläsning av studien.

Göteborg den 9 januari 2019

Malin Hörnberg

Hanna Jansson

Sammanfattning

Titel: IFRS 9 - ny standard för finansiella instrument

- En studie om vad som styr svenska börsnoterade företags redovisningsval vid värdeförändringar i egetkapitalinstrument

Bakgrund och problem: I samband med finanskrisen 2007-2009 fick IAS 39 *Finansiella instrument: Redovisning och värdering* mycket kritik vilket resulterade i att IASB utformat en ny standard, IFRS 9 *Finansiella instrument*. Denna standard trädde i kraft 1 januari 2018 och företag har nu en valmöjlighet att redovisa värdeförändringar i egetkapitalinstrument via antingen resultaträkningen eller övrigt totalresultat. Vårt antagande är att IASB:s syfte med denna förändring är att företagens ekonomiska verklighet ska avspeglas på ett bättre sätt. Som följd av att IFRS är ett principbaserat regelverk innefattar standarderna tolkningar och bedömningar, vilket gör att det inte är självklart att IASB:s intention med den nya standarden kommer till uttryck i praktiken.

Avgränsningar: Studien har avgränsats till svenska börsnoterade företag på Stockholmsbörsen som i balansräkningen redovisar någon form av egetkapitalinstrument.

Syfte och frågeställning: Syftet med studien är att undersöka om IASB:s intention med de valmöjligheter som ges i den nya standarden avspeglas i praktiken. För att uppfylla syftet har följande frågeställning formulerats:

→ Vad styr företagens val av värderingsmetod för egetkapitalinstrument?

Referensram: Studien bygger på den nya standarden IFRS 9 och har kompletterats med forskning inom earnings management, redovisningsval samt principbaserat redovisningssystem.

Metod: I denna studie har en stor mängd data samlats in för att undersöka var företagen valt att redovisa värdeförändringar i egetkapitalinstrument. Studien bygger på hypotesprövning och de statistiska metoder som använts för detta är logistisk regressionsanalys samt binomialt test.

Resultat och slutsats: Utifrån de statistiska testerna har vi funnit att det finns ett samband mellan längden på innehavet av egetkapitalinstrument och var företagen väljer att redovisa värdeförändringar på dessa. Studien har dessutom påvisat att företagens branschtillhörighet har en stor påverkan på företagens val.

Förslag på vidare forskning: En del av de företag som fallit bort skulle kunna inneha egetkapitalinstrument trots att datainsamlingen för studien inte visar detta. Därför föreslår vi att vidare forskning tillämpar en metod som fångar upp även dessa.

Nyckelord: IAS 39, IFRS 9, Egetkapitalinstrument, Värdeförändringar

Förkortningar och definitioner

EFRAG	European Financial Reporting Advisory Group
EU	Europeiska unionen
IAS	International Accounting Standards
IASB	International Accounting Standards Board
IASC	International Accounting Standards Committee
IFRS	International Financial Reporting Standards
EKI	Egetkapitalinstrument
OCI	Other Comprehensive Income / Övrigt totalresultat
P&L	Profit & Loss / Resultaträkning

Finanskrisen = Den globala finanskrisen 2007-2009

Finansiella instrument = Varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag och en finansiell skuld eller ett egetkapitalinstrument i ett annat företag.

Egetkapitalinstrument = Varje form av avtal som innebär en residual rätt i ett företags tillgångar efter avdrag för alla dess skulder, till exempel aktier.

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Problemdiskussion	7
1.3 Bidrag och avgränsningar	8
1.4 Syfte och frågeställning	9
1.5 Disposition	9
2. Referensram	10
2.1 Egetkapitalinstrument	10
2.1.1 IAS 39	10
2.1.2 IFRS 9	11
2.1.3 Skillnader mellan IAS 39 och IFRS 9	12
2.2 Tidigare forskning	13
2.3 Hypotesutveckling	15
3. Metod	16
3.1 Val av metod	16
3.2 Datainsamling	16
3.3 Urval och bortfall	17
3.4 Statistiska modeller och variabler	19
3.4.1 Logistisk regressionsanalys	19
3.4.2 Binomialt test	20
4. Resultat	21
4.1 Hypotesprövning och presentation av resultatet	21
4.1.1 Logistisk regressionsanalys	22
4.1.2 Binomialt test	22
4.2 Utvecklad analys	23
4.2.1 Logistisk regressionsanalys med kontrollvariabler	24
4.2.2 Företagets affärsmodell	25
5. Slutsats	28
5.1 Slutdiskussion	28
5.2 Förslag på vidare forskning	29
6. Referenslista	31
Bilaga 1	33

Tabellförteckning

Tabell 1. Kategorier för egetkapitalinstrument i IAS 39	11
Tabell 2. Kategorier för egetkapitalinstrument i IFRS 9	12
Tabell 3. Söksteg för datainsamling	17
Tabell 4. Urval och bortfall	18
Tabell 5. Variabler	20
Tabell 6. Resultat från datainsamling	21
Tabell 7. Logistisk regressionsanalys	22
Tabell 8. Binomialt test - Kortfristiga investeringar	23
Tabell 9. Binomialt test - Långfristiga investeringar	23
Tabell 10. Utvecklad logistisk regressionsanalys	25
Tabell 11. Uppdelning branschtillhörighet	26

1. Inledning

Syftet med detta avsnitt är att ge läsaren en bakgrund till problemområdet för studien och att presentera valda avgränsningar samt det bidrag som studien ger. Därefter introduceras studiens syfte och frågeställning vilket sedan följs upp med en disposition för studien.

1.1 Bakgrund

Globaliseringen i världen har medfört ett behov av en mer harmoniserad redovisning (Marton, Lundqvist & Pettersson 2018, s.13). IASC bildades år 1973 och bestod av experter inom redovisningsområdet från olika länder vars uppgift var att täcka det ovan nämnda behovet genom att utforma internationella redovisningsstandarder, IAS (The IFRS Foundation u.å.). Senare genomfördes en omstrukturering av IASC och ett namnbyte till IASB (ibid.). Nya standarder som ges ut av IASB namnges IFRS (EU-förordning 1606/2002). Alla börsnoterade koncerner inom EU ska enligt den EU-förordning (ibid.) som trädde i kraft 2002 tillämpa IFRS i sin koncernredovisning. De internationella standarderna underlättar för investerare och andra finansiärer vid jämförelser av företag i olika länder samt bidrar till ökad transparens och effektivitet på världens kapitalmarknader (ibid.). Marton et al. (2018, s.16-17) poängterar att ökad transparens gör att de olika användarna kan ta motiverade investeringsbeslut.

IFRS kan ses som ett principbaserat regelverk, vilket öppnar upp för tolkningar och en flexibilitet för företagsledningen att göra egna bedömningar. Principbaserad redovisning underlättar för företagsledningen att på bästa sätt kunna avspegla företagets ekonomiska verklighet genom att den är flexibel och kan anpassas till det enskilda företaget. Detta leder i sin tur till mer användbar information för användarna. (Agoglia, Douppnik & Tsakumis 2011, s.749-750)

Under det senaste decenniet har det skett en snabb utveckling av de finansiella marknaderna, och till följd av detta har mer avancerade finansiella instrument samt strategier för finansiell riskhantering möjliggjorts (Marton et al. 2018, s.114). Redovisningen av finansiella instrument har länge varit ett omdiskuterat ämne och många kritiserade den tidigare standarden, IAS 39 *Finansiella instrument: Redovisning och värdering*, och påstod att dess svagheter var en av orsakerna till finanskrisen år 2007-2009 (ibid. s.120). Exempel på kritik som standarden fått är att det på vissa marknader finns stora problem med att tillämpa

verkligt värde och att förluster redovisas för sent (Picker, Clark, Dunn, Kolitz, Livne, Loftus & Van der Tas 2016, s.156). IASB blev till följd av detta satta under stor press i samband med finanskrisen om att justera IAS 39 (ibid. s.156).

Så småningom utvecklades den nya standarden, IFRS 9 *Finansiella instrument*, där målet är att få bukt på tidigare nämnda problem och att förbättra rapporteringen av finansiella instrument (EU 2016/2067). Planen var att IFRS 9 skulle införas tidigare men svårigheter i framtagandet av standarden gjorde det hela till en lång process (Marton et al. s.120). Detta berodde främst på att finansiella instrument är starkt sammankopplade med företag i bland annat banksektorn, inom vilken det finns starka kopplingar till politiska intressen (ibid.). Från och med den 1 januari 2018 måste alla svenska börsnoterade bolag tillämpa IFRS 9 i sin koncernredovisning (EU 2017/1443).

1.2 Problemdiskussion

Problemområdet som studien inriktar sig på är att företag i enlighet med IFRS 9 punkt 4.1.4 (2018) har ett *val* att redovisa värdeförändringar i egetkapitalinstrument via antingen resultaträkningen eller övrigt totalresultat. IASB:s syfte med den nya standarden framgår i IFRS 9 punkt 1.1 (2018):

Syftet med denna standard är att fastställa principer för redovisning av finansiella tillgångar och finansiella skulder som kommer att ge relevant och användbar information till användarna av finansiella rapporter för bedömning av belopp, tidpunkter och osäkerhet för ett företags framtida kassaflöden.

Vi antar att IASB:s intention således är att valen gällande värdeförändringar i egetkapitalinstrument ska resultera i att redovisningen bättre avspeglar den underliggande ekonomiska verkligheten än tidigare. Sue Lloyd (2018), vice ordförande för IASB, påpekar att det är mer relevant att redovisa värdeförändringar från kortfristiga investeringar i resultaträkningen i den period som värdeförändringen uppkommer då dessa investeringar ofta är mer likvida och påverkar kassaflödet direkt. Långfristiga investeringar påverkar ofta inte kassaflödet förrän på längre sikt, och därför ger redovisning i övrigt totalresultat en mer rättvisande bild av verkligheten (Runesson, Samani & Marton, 2018, s.302).

Agoglia et al. (2011, s.752) hävdar att ett principbaserat regelverk gör det enklare för företagsledningen att manipulera resultatet vilket i sin tur innebär att informationen i de finansiella rapporterna inte ger en rättvisande bild. Då detta går emot vårt antagande om vad som är IASB:s intention med standarden finns här ett tydligt problemområde, vilket gör det intressant att undersöka om intentionen med standarden kommer till uttryck i praktiken eller ej.

1.3 Bidrag och avgränsningar

EFRAG fick, i maj år 2017, ett uppdrag av Europeiska Kommissionen att göra en undersökning om vilka effekter IFRS 9 kan tänkas medföra på långfristiga investeringar (EFRAG 2018, punkt ES3). De granskade även hur företagen, som kommer att beröras av standarden, förväntar sig att påverkas när det gäller beslut om placeringar i egetkapitalinstrument (EFRAG 2018, punkt ES3-4). Med denna undersökning som inspiration vill vi undersöka hur valen gällande värdoförändringar i IFRS 9 kommer till uttryck i praktiken och om längden på innehavet av egetkapitalinstrument är en påverkande faktor. Eftersom standarden trädde i kraft i början av detta året är det först nu (2018) en studie på vad som faktiskt styr företags val vid värdering av egetkapitalinstrument kan genomföras. Detta gör det extra intressant att studera denna standard. Studien kommer dels att bidra med kunskap om hur företagen väljer att redovisa värdoförändringar i egetkapitalinstrument efter att IFRS 9 infördes och om intentionen med den nya standarden kommer till uttryck i praktiken. Studien riktar sig till såväl externa intressenter som till normsättare.

Mycket forskning som gjorts på redovisningsval fokuserar på vilka olika incitament i företagen som påverkar vilka val de gör (Fields, Lys & Vincent 2001, s.296). Dessa incitament kan motverka att den ekonomiska verkligheten avspeglas i redovisningen och att IASB:s syfte med ett principbaserat redovisningssystem inte uppfylls. Det kan dock finnas ytterligare faktorer som påverkar redovisningsval och fokus bör snarare ligga på vad som styr valen istället för vilka incitament som styr (ibid. s.301). Denna studie är därför tänkt att bidra till den lucka som finns inom forskningsområdet på redovisningsval och ytterligare faktorer som kan påverka valen.

Med inspiration från den undersökning EFRAG genomfört har vi valt att avgränsa oss till svenska företag för att utreda hur det ser ut för företag på den svenska marknaden. Då alla börsnoterade företag i Sverige *måste* tillämpa IFRS blev det naturligt att göra en ytterligare avgränsning till företag noterade på Stockholmsbörsen. Det har tidigare genomförts forskning på övergångseffekterna på vissa delar av standarden, såsom nedskrivning av kreditförluster, men ingen studie har påträffats som specifikt berör egetkapitalinstrument och den valmöjlighet företag i enlighet med IFRS 9 nu har. Detta ger oss en unik möjlighet att undersöka huruvida den nya valmöjligheten faktiskt innebär att informationen i de finansiella rapporterna på ett bättre sätt avspeglar företagets verksamhet än tidigare. Studien har därför avgränsats till företag som i balansräkningen redovisar någon form av egetkapitalinstrument. Vi kommer dock att bortse från egetkapitalinstrument som innehas för handel, detta för att företag måste redovisa värdeförändringar på dessa i resultaträkningen (IFRS 9 punkt 5.7.5, 2018), och därmed inte har ett val.

1.4 Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att undersöka om IASB:s intention med de valmöjligheter som ges i den nya standarden avspeglas i praktiken.

För att uppfylla syftet har vi formulerat följande frågeställning:

→ Vad styr företagens val av värderingsmetod för egetkapitalinstrument?

1.5 Disposition

Studien är strukturerad enligt följande. I nästa avsnitt redogörs för de båda redovisningsstandarderna och skillnader mellan dessa, samt tidigare forskning som kan kopplas till studien. Avsnittet avslutas med en presentation av våra hypoteser. I det tredje avsnittet redogörs för tillvägagångssättet för insamling och analys av data samt statistiska modeller och variabler. I avsnitt fyra presenteras och analyseras resultatet från datainsamlingen utifrån studiens referensram. Studien avslutas med en slutdiskussion som kopplas samman med studiens syfte och en redogörelse för förslag till vidare forskning.

2. Referensram

Referensramen inleds med en presentation av egetkapitalinstrument samt IAS 39 och IFRS 9 som berör värderingen av dessa. Därefter beskrivs skillnaderna mellan tidigare nämnda standarder och följs av en redogörelse för tidigare forskning som behandlar ämnet för studien. Avsnittet avslutas med en hypotesutveckling.

2.1 Egetkapitalinstrument

IFRS 9 har, som tidigare nämnts, ersatt IAS 39 från den 1 januari 2018. Ett finansiellt instrument definieras, enligt IAS 32 punkt 11 första strecksatsen (2018), som "varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag och en finansiell skuld eller ett egetkapitalinstrument i ett annat företag". Det finns olika typer av finansiella tillgångar och en av dessa är egetkapitalinstrument i ett annat företag, vilket definieras som "varje form av avtal som innebär en residual rätt i ett företags tillgångar efter avdrag för alla dess skulder" (IAS 32 punkt 11 fjärde strecksatsen, 2018). Ett vanligt exempel på egetkapitalinstrument är aktier (Marton et al. 2018, s.121).

2.1.1 IAS 39

IAS 39, som gavs ut av IASC år 1999, innefattar principer för värdering av finansiella instrument och säkringsredovisning. EU:s införande av obligatorisk IFRS bidrog till att standarden blev mycket kritiserad och omdiskuterad. Företagen såg standarden som komplex och onödigt dyr att införa. Problemen med standardens komplexitet resulterade i att IASB fick ta emot mycket frågor från företag som hade svårt att implementera den i praktiken. (Marton, Lumsden, Lundqvist & Pettersson 2012, s.424-426)

Huvudregeln i IAS 39 är att tillgångar värderas till verkligt värde (IAS 39 punkt 43, 2014). Standarden innefattar dock ett undantag att efterföljande värdering av onoterade egetkapitalinstrument får göras till anskaffningsvärde när verkligt värde är svårt att fastställa (IAS 39 punkt 46c, 2014). Vid första redovisningstillfället av ett egetkapitalinstrument är anskaffningsvärde och verkligt värde för det mesta samma och avspeglar oftast ett marknadsvärde, vilket redovisas i balansräkningen (Marton et al. 2012, s.434). Vid efterföljande värdering av egetkapitalinstrument delas posten in i en av två kategorier nedan, enligt IAS 39 punkt 45 (2014):

1. Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet
2. Finansiella tillgångar som kan säljas

Beroende på vilken kategori egetkapitalinstrumentet tillhör så värderas det på olika sätt, vilket presenteras i tabell 1 (IAS 39 Punkt 46, 2014). Om det tillhör kategori 1, som främst innehåller finansiella tillgångar som innehas för handel, så redovisas eventuella värdoförändringar i resultaträkningen och om det tillhör kategori 2 så redovisas det i övrigt totalresultat. Om orealiserade värdoförändringar redovisas i övrigt totalresultat så ska de, när vinsten eller förlusten är realiserad, redovisas i resultaträkningen (Marton et al. 2012, s.436).

Tabell 1. Kategorier för egetkapitalinstrument i IAS 39

Kategorisering av egetkapitalinstrument	Värdering i balansräkning	Redovisning av värdoförändringar
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Verkligt värde	Via resultaträkningen
Finansiella tillgångar som kan säljas	Verkligt värde	Via övrigt totalresultat

2.1.2 IFRS 9

IFRS 9 har för avsikt att förbättra redovisningen av finansiella instrument och var IASB:s huvudreaktion till finanskrisen (Lloyd 2018). Vid första tidpunkten för värdering av finansiella instrument skiljer sig posten inte åt från andra tillgångar och skulder (Marton et al. 2018, s.123). Egetkapitalinstrument ska alltid tas upp till verkligt värde i balansräkningen vid tiden för införskaffandet (IFRS 9 punkt 5.1.1, 2018). För onoterade egetkapitalinstrument vars verkliga värde är svårt att fastställa och företag tidigare, i enlighet med IAS 39, tagit upp dessa till anskaffningsvärdet i redovisningen skall företag vid första tillämpningsdagen av IFRS 9 omvärdera dessa till verkligt värde (IFRS 9 punkt 7.2.12, 2018).

IASB har, för att göra redovisningen mer relevant, i den nya standarden infört en valmöjlighet att redovisa egetkapitalinstrumentets värdoförändringar via antingen *resultaträkningen* eller *övrigt totalresultat* vilket illustreras i tabell 2 nedan (IFRS 9 punkt 4.1.4, 2018). Företag ska göra detta val per instrument vid anskaffningstidpunkten och det kan inte ändras i efterhand (ibid.). Värt att nämna är att valmöjligheten inte är tillåten för aktier som innehas för handel, vilka istället måste redovisas via resultaträkningen (IFRS 9

punkt 5.7.5, 2018). Klassificeringen av instrumentet ska, utifrån IFRS 9 punkt 4.1.1 (2018), baseras på syftet med innehavet och på dess effekt på kassaflödet.

Tabell 2. Kategorier för egetkapitalinstrument i IFRS 9

Kategorisering av egetkapitalinstrument	Värdering i balansräkning	Redovisning av värdeförändringar
Egetkapitalinstrument	Verkligt värde	Via resultaträkningen eller övrigt totalresultat

Det finns synpunkter på om valen för redovisning av värdeförändringar är tilltalande för långfristiga investeringar (Lloyd 2018). Vid redovisning i resultaträkningen finns en risk för att företagets affärsmodell inte avspeglas korrekt och vid redovisning i övrigt totalresultat finns ingen möjlighet att, vid eventuell värdeförändring på egetkapitalinstrument, ta upp värdet i resultaträkningen (Lloyd 2018; IFRS 9 punkt 5.7.1b, 2018). Detta kan innebära att företagets resultat blir missvisande (Lloyd 2018).

2.1.3 Skillnader mellan IAS 39 och IFRS 9

I IAS 39 klassificeras egetkapitalinstrument, som inte innehas för handel, till verkligt värde i kategorin "Finansiella tillgångar som kan säljas", förutsatt att företaget inte redovisar enligt undantaget anskaffningsvärde (EFRAG 2018, punkt 1.5-6). Värdeförändringar på tillgångar i denna kategori redovisas i övrigt totalresultat och vid eventuell avyttring av tillgången återvinner företaget värdeförändringen till resultaträkningen (ibid.). Om ett egetkapitalinstrument enligt IAS 39 har klassificerats på detta sätt så blir skillnaden med IFRS 9 att företaget kan välja att redovisa instrumentet till verkligt värde via resultaträkningen *eller* till verkligt värde via övrigt totalresultat (ibid.). För det sistnämnda redovisas samtliga värdeförändringar i övrigt totalresultat och tas *aldrig* upp i resultaträkningen (ibid.). Detta beslutades av IASB då det anses svårt att bedöma nedskrivningsbehov av egetkapitalinstrument i praktiken, och meningen med IFRS 9 är att det ska bli lättare för företag att redovisa finansiella instrument (IFRS 9 2018, punkt BC 5.25). Undantaget om att redovisa vissa egetkapitalinstrument till anskaffningsvärde är också borttaget och IFRS 9 antar att verkligt värde alltid går att fastställa för egetkapitalinstrument (IFRS 9 punkt 5.1.1, 2018).

Sammanfattningsvis är den mest relevanta skillnaden för denna studie, mellan IAS 39 och IFRS 9, att företag nu har en valmöjlighet att redovisa värdeförändringar i

egetkapitalinstrument i antingen resultaträkningen eller i övrigt totalresultat. Detta är tänkt att ge en mer rättvisande bild av företagets ekonomiska verklighet eftersom det för egetkapitalinstrument kan ta olika lång tid innan de får en påverkan på kassaflödet. (Lloyd 2018)

2.2 Tidigare forskning

Om de finansiella marknaderna hade varit perfekta hade det inte funnits någon efterfrågan på finansiella rapporter från externa intressenter. Till följd av att marknaderna är ofullständiga och att det skett en stor utveckling på dessa krävs det att redovisningen och regleringen går i samma riktning. I och med att det finns många olika typer av branscher och företag krävs också möjligheter att redovisa på olika sätt för att på bästa sätt avspegla varje enskilt företags ekonomiska verklighet. (Fields et al. 2001, s.256)

I denna studie kommer de val som företagen i enlighet med IFRS 9 nu har vid redovisning av eventuella värdeförändringar på egetkapitalinstrument att undersökas. Det finns därmed en naturlig koppling till forskning som gjorts på redovisningsval och vad som kan styra dessa. Redovisningsval är ett välstuderat ämne och begreppet kan definieras enligt vad Fields et al. skriver (2001, s.256):

An accounting choice is any decision whose primary purpose is to influence (either in form or substance) the output of the accounting system in a particular way, including not only financial statements published in accordance with GAAP, but also tax returns and regulatory filings.

Författarna poängterar dessutom att redovisningsval och flexibilitet i redovisningen finns för att det är omöjligt att helt utesluta dem med anledning av det vi tidigare nämnt angående företags olikheter. Det uppkommer även ständigt nya situationer i företagen som då kan anpassas till redovisningen istället för att redovisningen ska behöva anpassas till varje ny situation. (Fields et al. 2001, s.261)

Redovisningsstandarder kan vara av både principbaserad- och/eller regelbaserad karaktär. Principbaserad redovisning innebär ett stort utrymme för tolkning och bedömning då standarderna i detta fall snarare utgör vägledning än sätter bestämda regler (Rogers 2005, s.437). Detta skiljer sig väsentligt mot ett regelbaserat redovisningssystem där lagar och regler styr exakt hur redovisningen ska utformas (ibid. s.439).

IFRS anses vara ett mer principbaserat- än regelbaserat system, men har inslag av både principer och regler men i olika utsträckning (Runesson et al. 2018, s.105-107). Det finns blandade åsikter om de två olika systemen. Vissa forskare menar att ett principbaserat system gör redovisningen mer användbar då det ofta är ledningen i företagen som besitter specifik kunskap om hur de på bästa sätt ska avspegla den ekonomiska verkligheten i företaget (Runesson et al. 2018, s.108; Healy & Wahlen 1999, s.366). Vidare understryker Healy och Wahlen (1999, s.366) att bestämda regler för utformningen av redovisningen kan innebära att företaget redovisar på ett sätt som inte bäst avspeglar dess affärsmodell. Förespråkare till ett mer regelbaserat system argumenterar å andra sidan för att bestämda regler reducerar möjligheten att manipulera redovisningen och medför ett mer rättvist system då det är lika för alla (Benston, Bromwich & Wagenhofer 2006, s.168).

Agoglia et al. (2011, s.750) menar på att principbaserade standarder kan vara en lösning på de problem som de regelbaserade standarderna skapar. Healy och Wahlen (1999, s.366) framhäver att med ett större utrymme för bedömningar i redovisningen finns dock en risk för så kallad *earnings management*, vilket författarna (s.368) definierar som:

Earnings management occurs when managers use judgment in financial reporting and in structuring transactions to alter financial reports to either mislead some stakeholders about the underlying economic performance of the company or to influence contractual outcomes that depend on reported accounting numbers.

Begreppet handlar alltså om att företagsledningen på något vis utnyttjar flexibiliteten i redovisningen för att manipulera den ekonomiska verkligheten inom företaget i en önskvärd riktning.

Healy och Wahlen (1999, s.366) påpekar att brister i granskningen av redovisningen möjliggör för företagsledningen att, av olika anledningar, göra bedömningar som inte på bästa sätt avspeglar deras affärsmodell. Författarna (s.369) hävdar även att det är viktigt för normsättare att ha en förståelse för när bedömningar i redovisningsstandarder resulterar i relevant information för användarna och när det inte gör det. Hur mycket bedömning som standarderna ska tillåta är därför en svår och viktig fråga för normsättarna som tar fram redovisningsstandarder (ibid. s.367). Fenomenet earnings management och forskning kring ämnet har visat sig kunna hjälpa till vid framtagning och förändring av standarder (ibid.). Författarna (s.366) lyfter fram att earnings management ofta visar sig när företag har

valmöjligheter i redovisningen och på så vis kan påverka det finansiella resultatet genom subjektiva bedömningar. Fields et al. (2001, s.260) poängterar dock att redovisningsval inte per automatik innebär att företagsledningen utövar earnings management men att förekomsten av val i redovisningen kan kopplas samman med idén för earnings management. Flexibiliteten i redovisningen kan också göra att informationen i de finansiella rapporterna blir mer relevant för användarna då vissa val kan uppfattas av till exempel investerare som mer trovärdiga för ett företags finansiella prestation (Healy & Wahlen 1999, s.369). Valmöjligheten som studien bygger på innebär en flexibilitet och därmed ett utrymme för företagen att manipulera redovisningen, vilket earnings management är ett uttryck för.

2.3 Hypotesutveckling

IASB:s mål är att utforma ett internationellt regelverk av hög kvalitet. För att lyckas med detta har principbaserade redovisningsstandarder utformats och andra åtgärder vidtagits för att ge rätt förutsättningar för företag att återspegla deras ekonomiska verklighet (Barth, Landsman & Lang 2008, s.468). IASB:s syfte med IFRS 9 är att skapa riktlinjer för redovisning av finansiella tillgångar och skulder samt att möjliggöra för företag att på bästa sätt avspegla den ekonomiska verkligheten (IFRS 9 punkt 1.1 2018).

För att kunna besvara vår frågeställning har vi utformat två hypoteser. Dessa bygger på Sue Lloyds (2018) resonemang kring att det är mer relevant att redovisa värdeförändringar från kortfristiga investeringar i resultaträkningen direkt i den period som värdeförändringen uppkommer. Värdeförändringar på långfristiga investeringar anses därmed passa bättre i övrigt totalresultat (Lloyd 2018; Runesson et al. 2018, s.302). Detta beror på att påverkan på kassaflödet ser olika ut och att syftet med innehavet kan variera (Lloyd 2018).

Sammanfattningsvis påstår vi att det finns ett samband mellan längden på innehavet och var företag väljer att redovisa värdeförändringar i egetkapitalinstrument. Nedan presenteras våra hypoteser:

H₁: Företag väljer att redovisa värdeförändringar på kortfristiga investeringar i resultaträkningen (P&L).

H₂: Företag väljer att redovisa värdeförändringar på långfristiga investeringar i övrigt totalresultat (OCI).

3. Metod

Detta avsnitt syftar till att ge läsaren en förklaring till vald forskningsmetod för att sedan ge en presentation av tillvägagångssättet för datainsamlingen. Därefter motiveras det urval och bortfall som vi beslutat om. Avslutningsvis förs en diskussion kring den valda metoden, där både styrkor och svagheter berörs.

3.1 Val av metod

Studien har som syfte att undersöka om IASB:s intention, med de valmöjligheter som ges i den nya standarden, avspeglas i praktiken. Vårt antagande är att IASB vill att valmöjligheterna ska resultera i att den ekonomiska verkligheten avspeglas på ett bättre sätt. För att uppnå syftet har vi samlat in en stor mängd data från databasen *Orbis* där vi avgränsat oss till svenska börsnoterade företag som innehar egetkapitalinstrument. För att identifiera hur företagen valt att redovisa värdeförändringar i egetkapitalinstrument har en analys av deras årsredovisningar genomförts. Detta metodval har gjorts för att på ett tillförlitligt sätt kunna sammanställa den data som anses relevant för att på så vis uppfylla studiens syfte. Det kvantitativa tillvägagångssättet har även varit en fördelaktig metod för att fastställa studiens population och dess övergripande bortfall.

Viktigt att poängtera är att studiens resultat endast går att tillämpa på svenska börsnoterade företag då studiens urval representeras av dessa. Resultatet kan således inte generaliseras till alla företag som följer IFRS, men studiens utförning kommer att kunna användas för liknande undersökningar i andra länder. En svaghet med vald metod är att de finansiella rapporterna inte alltid ger tydlig information om vilka val företagen gjort och bristfällig information kring vad de finansiella instrumenten består av. Detta är en av orsakerna till en del av studiens bortfall.

3.2 Datainsamling

Eftersom IFRS 9 började gälla den 1 januari 2018 så finns ännu inga årsredovisningar där standarden tillämpas och därför har kvartalsrapporter från år 2018 granskats för att kontrollera om företagen valt att redovisa eventuella värdeförändringar i egetkapitalinstrument i resultaträkningen eller i övrigt totalresultat. I de fall där informationen i kvartalsrapporterna ansågs bristfällig har kompletterande information från

årsredovisningarna för år 2017 använts. All data för studien har sammanställts i Excel.

Data har samlats in från företag som innehar kortfristiga- och/eller långfristiga investeringar. Posterna har valts ut därför att det är där som databasen presenterar de egetkapitalinstrument som ligger till grund för studien. Denna data har även kontrollerats mot företagens årsredovisningar för år 2017. Företagen benämner posterna olika och därför har en kontroll av summan och om posten uppfyller kriterierna för egetkapitalinstrument genomförts. I samband med detta har en sammanställning av varje enskilt företags benämningar på de två posterna gjorts. För att samla in information om vilket val de olika företagen gjort för kortfristiga- respektive långfristiga investeringar har vi genomfört en analys av företagens kvartalsrapporter för år 2018 och årsredovisningar för år 2017. För denna analys har följande sökord använts:

- IFRS 9
- Finansiella instrument
- Egetkapitalinstrument
- Värdeförändringar
- Verkligt värde

Sökningar på företagens egna benämningar för de olika posterna har även genomförts och en genomgång av rapporter över övrigt totalresultat, resultat- och balansräkningar.

3.3 Urval och bortfall

Populationen för studien utgörs av 548 svenska noterade företag på Stockholmsbörsen. Vi valde ut söksteg i *Orbis* som passade ihop med de fastställda avgränsningarna vilka presenteras i tabell 3 nedan.

Tabell 3. Söksteg för datainsamling

Söksteg	Sökresultat
World region/Country/Region in country: Sweden	130 736
Status: Active companies	104 388
Listed/Unlisted companies: Publicly listed companies	792
Accounting practice: IFRS	777
Main stock exchange: Nasdaq OMX - Stockholm - [XSTO]	548

För att urskilja de företag som i balansräkningen redovisar någon form av egetkapitalinstrument så valdes poster ut i *Orbis* som ansågs passa undersökningen, vilka är *Investments* och *Short-term investment*, för det senast tillgängliga året (2017). Efter att vi hade fastställt vårt urval så laddade vi ner data för dessa till Excel. Därefter granskades årsredovisningar för år 2017 för att kontrollera de företag vars post inte antagit något värde (n.a.), eller antagit värdet noll, för att fastställa att vårt bortfall blivit korrekt. Ett första bortfall berodde på att företaget inte hade något värde på någon av posterna.

För att försäkra oss om att datan överensstämmer med företagens årsredovisningar har vi gått igenom samtliga årsredovisningar för de företag som har värdet 0 i någon av de två posterna i databasen. 32 av företagen har 0 i *Investments* och efter vår genomgång har detta bekräftats. De företag som har 0 i *Short term investment* är 17 stycken och även där överensstämmer detta med årsredovisningarna. Efter vår genomgång är slutsatsen att anledningen till att det står 0 istället för n.a. beror på att företagen tidigare år haft ett värde för posten. Vi har även granskat majoriteten av de företag som har n.a. i den ena posten men samtidigt har ett värde på den andra (inklusive nollvärde) och funnit att inget värde heller finns redovisat i företagens årsredovisningar. Samtliga bortfall och orsak till bortfallen presenteras i tabell 4 nedan.

Tabell 4. Urval och bortfall

Population	548	100,00%
Bortfall pga n.a. på båda poster	-380	69,34%
Bortfall pga n.a./0 på båda poster	-41	7,48%
Bortfall pga ej EKI	-31	5,66%
Bortfall pga ingen info om valen	-25	4,56%
Urval efter bortfall	71	12,96%

Tabellen visar *antal* företag

I vår undersökning bygger antal observationer på varje enskilt val. Våra statistiska tester består av 79 observationer vilket beror på att 8 av de 71 företagen i vårt urval innehar både kort- och långfristiga investeringar. Det är 35 företag som innehar kortfristiga investeringar och 44 som innehar långfristiga. Sammanfattningsvis består vårt urval av 71 företag och 79 observationer. I bilaga 1 presenteras alla de företag som ingår i studien.

Värt att poängtera är att några av de företag som fallit bort kan inneha egetkapitalinstrument trots att ingen summa redovisas i databasen. Orsaken till detta kan vara att storleken på instrumenten är av mindre betydelse för företaget och de kan därför ha inkluderats under någon annan post. Eftersom vi inte har någon intern data från företagen kan vi inte inkludera dessa företag i vårt urval.

3.4 Statistiska modeller och variabler

3.4.1 Logistisk regressionsanalys

För att besvara vår frågeställning och undersöka vad som styr företagens val har vi använt en logistisk regressionsanalys. Denna statistiska modell har använts för att testa om det finns något samband mellan företagens val och längd på investering. Modellen passar bra när den beroende variabeln är binär (Djurfeldt & Barmark 2009, s.125), vilket den i denna studie är då företagen väljer antingen resultaträkningen eller övrigt totalresultat. Den primära oberoende variabeln är längden på egetkapitalinstrumenten, som är antingen kort- eller långfristig, vilken har tagits fram för att kunna testa ett eventuellt samband. Vår modell innehåller även kontrollvariabler som vi anser kan ha en påverkan på den beroende variabeln. De variabler som ingår i regressionsmodellen presenteras och förklaras i tabell 5.

Tabell 5. Variabler

Variabel	Beskrivning
Beroende:	
<i>Val</i>	En binär variabel som antar värdet 1 om företagen väljer resultaträkningen och 0 om de väljer övrigt totalresultat. - Kategorisk variabel.
Oberoende:	
<i>Längd</i>	En binär variabel som antar värdet 1 om egetkapitalinstrumentet är kortfristigt och 0 om det är långfristigt. - Kategorisk variabel.
Kontrollvariabler:	
<i>Bransch</i>	En binär variabel som antar värdet 1 om det är ett finansiellt företag och 0 om det är ett icke-finansiellt företag. - Kategorisk variabel.
<i>Företagets storlek</i>	Företagets storlek mätt som balansomslutning. - Kvantitativ kontinuerlig variabel.
<i>Storlek EKI</i>	Storlek på egetkapitalinstrumentet mätt som; summa egetkapitalinstrument / balansomslutning. - Kvantitativ kontinuerlig variabel.

3.4.2 Binomialt test

För att komplettera den logistiska regressionsanalysen och testa studiens hypoteser har separata tester genomförts för kortfristiga- respektive långfristiga investeringar. En uppdelning av våra observationer resulterar i att varje test innefattar ett relativt litet urval (35 respektive 44) och därför är ett binomialt test passande (Statistics solutions 2018). I detta test jämförs den observerade fördelningen mellan valen med den förväntade (ibid.). Vi kommer med hjälp av detta kunna dra slutsatser kring om företagens val för kortfristiga- och långfristiga investeringar är skiljt från slumpen.

4. Resultat

Detta avsnitt innehåller en presentation av resultatet från undersökningen tillsammans med en analys av resultatet utifrån studiens valda referensram.

4.1 Hypotesprövning och presentation av resultatet

Våra hypoteser bygger på IASB:s syfte med IFRS 9 vilket är att redovisningen av finansiella instrument på bästa sätt ska avspegla den ekonomiska verkligheten i företaget. Den första hypotesen är att företag väljer att redovisa värdeförändringar på kortfristiga investeringar i resultaträkningen. Den andra hypotesen är att företag väljer att redovisa värdeförändringar på långfristiga investeringar i övrigt totalresultat. Utifrån den data som samlats in från årsredovisningar och delårsrapporter så har en sammanställning gjorts av företagens val, vilka redovisas i tabell 6 nedan.

Tabell 6. Resultat från datainsamling

	Totalt antal företag	Resultaträkning	Övrigt totalresultat
Kortfristiga investeringar	35 100%	34 97%	1 3%
Långfristiga investeringar	44 100%	18 41%	26 59%

Av de 35 företagen i vårt urval som innehar kortfristiga investeringar väljer alla förutom ett företag (97%) att redovisa värdeförändringar på dessa i resultaträkningen. Vi kan konstatera att detta resultat stämmer överens med den hypotes vi hade för kortfristiga investeringar, och styrker även det IASB:s vice ordförande, Sue Lloyd (2018), säger om att det är mer relevant att redovisa värdeförändringar på kortfristiga investeringar i resultaträkningen. Detta visar på att det som IASB anser avspeglar den ekonomiska verkligheten bäst är det som kommer till uttryck i praktiken. Vi kan dock se att långt ifrån alla företag som innehar långfristiga investeringar väljer att redovisa värdeförändringar på dessa i övrigt totalresultat, vilket IASB anser vara mest relevant. Det är ändå en majoritet (59%) av företagen som väljer övrigt totalresultat och vi kan därmed anta att det kan finnas ett samband som går i linje med vår andra hypotes, och därför har vi undersökt detta närmare.

4.1.1 Logistisk regressionsanalys

För att testa huruvida det finns ett signifikant samband mellan variablerna har en logistisk regressionsanalys genomförts med *Val* som beroende variabel och *Längd* som oberoende variabel. Resultatet från regressionsanalysen visar att det finns ett tydligt samband mellan de båda variablerna, vilket presenteras i tabell 7 nedan. Vi kan säkerställa att investeringens längd har stor betydelse för var företagen väljer att redovisa värdeförändringar och att vårt resultat från datainsamlingen, i tabell 6 ovan, därmed inte är slumpmässigt. Variabeln *Längd* är statistiskt signifikant på en 1% signifikansnivå (koeff: 3,89 , p-värde: 0,00). Sannolikheten att förkasta nollhypotesen¹, även om den är sann, är alltså mindre än 1%. Vår logistiska regressionsmodell är även den statistisk signifikant, med ett p-värde på under 1%.

Tabell 7. Logistisk regressionsanalys

Antal observationer	79
Modellens p-värde	0,00%

Beroende variabel: Val	P > z	Koefficient
Längd	0,00%	3,89

4.1.2 Binomialt test

För att testa våra hypoteser har vi även genomfört ett binomialt test för att kunna säkerställa att valen avviker från slumpen. För kortfristiga investeringar var det redan i resultatet från datainsamlingen (Tabell 6. Resultat från datainsamling) tydligt att utfallet är skilt från slumpen då endast ett företag valde övrigt totalresultat. Det binomiala testet säkerställer, på en 1% signifikansnivå (p-värde: 0,00%), att fördelningen mellan valen inte är slumpmässig vilket redovisas i tabell 8 nedan. Detta stärker vår hypotes ytterligare och bekräftar att majoriteten av företagen väljer att redovisa värdeförändringar i kortfristiga investeringar i resultaträkningen.

¹ Studiens nollhypotes: Det finns inget samband mellan längden på innehavet och vilket val företaget gör.

Tabell 8. Binomialt test - Kortfristiga investeringar

Variabel	Antal observationer	Observerade	Förväntade	Förväntad fördelning	Observerad fördelning
Val (P&L)	35	34	17,5	50%	97%
P = 0,00%					

Vår andra hypotes, som är att företag väljer att redovisa värdoförändringar i långfristiga investeringar i övrigt totalresultat, har även den testats med ett binomialt test. Resultatet från testet presenteras i tabell 9 och visar ett p-värde på 14,6% vilket inte är signifikant. Eftersom att antal observationer är relativt få kan vi ändå anta att fördelningen inte är slumpmässig.

Tabell 9. Binomialt test - Långfristiga investeringar

Variabel	Antal observationer	Observerade	Förväntade	Förväntad fördelning	Observerad fördelning
Val (OCI)	44	26	22	50%	59%
P = 14,6%					

Sammanfattningsvis kan vi utifrån ovanstående statistiska analyser styrka vår första hypotes ytterligare. Det binomiala testet för långfristiga investeringar kan dock inte, med tillräcklig säkerhet, bekräfta vår andra hypotes utan kan istället betyda att det finns andra faktorer än längden på innehavet som påverkar företagets val. Vi kommer därför i nästa avsnitt att göra en utvecklad analys för att kontrollera för andra eventuella faktorerers inverkan på valen.

4.2 Utvecklad analys

Med hänsyn till det Fields et al. (2001, s.301) skriver om att det kan finnas många olika faktorer som påverkar redovisningsval så anser vi att det i vår studie även är relevant att undersöka andra faktorerers eventuella påverkan på företagens val.

4.2.1 Logistisk regressionsanalys med kontrollvariabler

I variabeln *Bransch* har företagen delats in i två grupper: finansiella- och icke-finansiella företag. Denna indelning har gjorts då dessa företag ofta har olika syften med innehavet av egetkapitalinstrument. Då många av de företag som ingår i kategorin finansiella företag är investmentbolag, vars intäkter vanligtvis består av enbart utdelningar och värdeförändringar, är det mest troligt att de väljer att redovisa värdeförändringar i resultaträkningen. Vi har därför valt att kontrollera om företagets branschtillhörighet har en påverkan på de val företagen gjort när det kommer till att redovisa värdeförändringar i egetkapitalinstrument.

Vi har även valt att granska både om företagets- och egetkapitalinstrumentets storlek kan ha någon påverkan på vilket val företagen gör. *Företagets storlek* är mätt som dess balansomslutning och *Storlek EKI* är mätt som summan av instrumentet dividerat med företagets balansomslutning. Dessa kontrollvariabler har valts då vi anser att de skulle kunna ha en påverkan på vilket val företagen gör. Exempelvis ger en värdeförändring i en mindre investering eventuellt inte lika stora effekter på företaget som en större investering och detta kan därför anses ha en påverkan på deras val. Ju större balansomslutning ett företag har desto större möjligheter skulle kunna finnas till att göra stora investeringar och på så vis kan även företagets storlek tänkas ha en inverkan på deras val.

I vår utvecklade logistiska regressionsmodell, där den beroende variabeln är *Val*, finner vi att *Längd* är statistiskt signifikant (koeff: 4,34, p-värde: 0,00%). Även variabeln *Bransch* är statistiskt signifikant, om än med något lägre säkerhet (koeff: 1,75, p-värde: 4,70%). Givet att vi har förhållandevis få observationer kan vi konstatera att det sannolikt även finns ett samband mellan den beroende variabeln *Val* och *Företagets storlek* (koeff: 7,13e-09, p-värde: 14,40%). Då p-värdet för den sista variabeln, *Storlek EKI*, är långt över 10% är risken att ha fel för stor för att dra någon slutsats. Vi kan därmed inte säkerställa att storleken på egetkapitalinstrumentet påverkar vilket val företagen gör. Vi finner att vår modell drivs av variabeln *Längd*, vilket beror på den tydliga fördelningen i valet för kortfristiga investeringar (97% / 3%). En sammanställning av resultatet från den utvecklade logistiska regressionsanalysen presenteras i tabell 10 nedan.

Tabell 10. Utvecklad logistisk regressionsanalys

Antal observationer	79
Modellens p-värde	0,00%

Primär variabel: Val	P > z	Koefficient
Längd	0,00%	4.34
Bransch	4,70%	1.75
Företagets storlek	14,40%	7,13e-09
Storlek EKI	47,30%	5.41

4.2.2 Företagets affärsmodell

Vad som bäst avspeglar företagets ekonomiska verklighet behöver inte enbart bero på längden på innehavet utan det kan även finnas andra faktorer som spelar in. Utifrån våra statistiska tester har vi funnit att företagets affärsmodell har en betydande roll för vilket val företaget gör. Med affärsmodell avses, i denna studie, vad företaget har för typ av verksamhet och hur den är tänkt att fungera.

I kategorin icke-finansiella företag, i tabell 11 nedan, finns 57 observationer vilket motsvarar antalet val som gjorts av dessa företag. Vi kan utläsa att 33 av dessa val är att redovisa värdeförändringar i resultaträkningen och att 24 är att redovisa värdeförändringar i övrigt totalresultat. Av alla de val som görs till resultaträkningen utgörs 73% av kortfristiga investeringar och 27% av långfristiga. Av de val som görs till övrigt totalresultat är 96% långfristiga investeringar och 4% kortfristiga, vilket återfinns i tabell 11. Utifrån detta finner vi att våra hypoteser, om att majoriteten väljer resultaträkningen för kortfristiga investeringar och övrigt totalresultat för långfristiga investeringar, stämmer för denna kategori av företag.

I kategorin finansiella företag, i tabell 11 nedan, finns 22 observationer. Av dessa kan vi se att 19 av de val som görs är att redovisa värdeförändringar i resultaträkningen, varav vi i tabell 11 kan utläsa att 53% av dessa är kortfristiga investeringar och 47% är långfristiga. Det framgår även att 3 av de 22 valen som görs av de finansiella företagen är att redovisa värdeförändringar i övrigt totalresultat, av dessa utgörs samtliga av långfristiga investeringar. För finansiella företag stämmer således inte våra hypoteser. Här finner vi istället att av de val som görs till resultaträkningen (19 st) så är fördelningen nästan jämn mellan kort- och långfristiga investeringar (53% / 47%).

Tabell 11. Uppdelning branschtillhörighet

Bransch	Antal observationer	Längd	Resultaträkning		Övrigt totalresultat	
Icke-finansiella	57	Kortfristiga	73%	33	4%	24
		Långfristiga	27%		96%	
Finansiella	22	Kortfristiga	53%	19	0%	3
		Långfristiga	47%		100%	

Anledningen till att finansiella företag skiljer sig från resterande antar vi beror på att deras affärsmodell främst går ut på att investera i andra företag och därmed avspeglas den ekonomiska verkligheten bäst genom att redovisa värdeförändringar i resultaträkningen. Vi kan koppla detta till det Fields et al. (2001, s.256) skriver om att det idag finns många olika branscher och typer av företag. Författarna (s.256) menar dessutom att detta skapar ett behov av att kunna anpassa redovisningen till varje enskilt företag för att på bästa sätt avspegla den ekonomiska verkligheten. Detta anser vi skulle kunna vara ett tecken på att de finansiella företagen faktiskt tar beslut, om var de redovisar värdeförändringar i egetkapitalinstrument, baserat på sin affärsmodell vilket enligt IFRS 9 punkt 4.1.1 (2018) är vad som ska ligga till grund för valet. Vidare antar vi att de företag som tillhör kategorin icke-finansiella har ett annat syfte med innehavet i egetkapitalinstrument och att de flesta har andra huvudsakliga intäkter än från utdelningar och värdeförändringar. Detta kan vara en förklaring till varför fördelningen mellan de olika valen samt mellan kort- och långfristiga investeringar ser olika ut för de två branschtyperna. Detta visar, enligt oss, inga tecken på att manipulation av redovisningen förekommer trots den flexibilitet som valmöjligheterna ger. Syftet med att öka flexibiliteten i redovisningen, istället för att ha bestämda regler, är att det ska leda till mer relevant information i de finansiella rapporterna (Agoglia et al. 2011, s.750; Healy & Wahlen 1999, s.369) vilket ovanstående tyder på att det gör då företagen verkar basera sina val på sin affärsmodell.

Det val som företaget gör vid anskaffningstidpunkten för egetkapitalinstrumentet är oåterkalleligt och detta anser vi skulle kunna ha en påverkan på valet. IASB:s syfte med att valet är oåterkalleligt är att det ska bli lättare för företagen att redovisa finansiella instrument. Vi ser det som att IASB med detta vill undvika manipulation av resultatet genom att företag inte får ändra sitt beslut när de har ytterligare information, till exempel när marknaden går bra. Vi menar dock på att denna begränsning kan leda till att företagen inte väljer det som

bäst avspeglar den ekonomiska verkligheten. Det skulle kunna vara så att företagen drar sig för att välja övrigt totalresultat när de vet att de, vid eventuell försäljning av egetkapitalinstrumentet, inte kommer kunna redovisa vinsten i resultaträkningen. Vi kan här se en tendens av redovisningsmanipulation i form av att det finansiella resultatet blir missvisande när företagen gör val som inte baseras på vad som bäst avspeglar deras ekonomiska verklighet. Samtidigt som IFRS 9 innebär den valmöjlighet som studien fokuserar på, vilket kan ge en bild av att standarden är mer principbaserad än IAS 39, så kan den tidigare nämnda restriktionen ses som ett avsteg från detta. Vilken kombination av principer och regler som standarden ska innefatta är den utmaning som Healy och Wahlen (1999, s.367) menar att normsättarna står inför. Att företag tillåts återvinna värdoförändringar i IAS 39 är nödvändigtvis inte ett tecken på att den ekonomiska verkligheten avspeglas bättre än med restriktionen i IFRS 9. Eftersom IASB anser att det är svårt att bedöma nedskrivningsbehov kan IAS 39 snarare innebära att det finansiella resultatet blir *mer* missvisande. Restriktionen i IFRS 9 kanske inte nödvändigtvis innebär att den ekonomiska verkligheten avspeglas helt och hållet men enligt oss skulle det kunna vara ett steg närmare detta.

5. Slutsats

I detta avslutande avsnitt presenterar vi våra slutsatser från studien utifrån frågeställningen för att på så vis uppfylla studiens syfte. Slutligen redogörs för förslag på vidare forskning inom ämnet.

5.1 Slutdiskussion

Syftet med denna studie är att undersöka om IASB:s intention med de valmöjligheter som ges i IFRS 9 avspeglas i praktiken. Denna intention är att valmöjligheterna ska resultera i att den underliggande ekonomiska verkligheten avspeglas på ett bättre sätt. Vi kan utifrån resultatet från de statistiska analyser vi genomfört dra slutsatsen att det finns ett samband mellan längden på innehavet av egetkapitalinstrument och var företag väljer att redovisa värdoförändringar på dessa. För kortfristiga investeringar kan vi med stor säkerhet konstatera sambandet, vilket motsvarar IASB:s resonemang kring vad som är mest relevant. För långfristiga investeringar är sambandet inte lika tydligt.

Samtidigt som de statistiska analyserna har visat att det är längden på innehavet som driver den statistiska modellen så har vi även funnit att det finns andra faktorer som påverkar företagens val. Den faktor som vi genom denna studie kunnat fastställa som den mest betydande, efter längden på innehavet, är företagets branschtillhörighet. Om företaget är finansiellt eller icke-finansiellt har visat sig kunna förklara varför vi inte med tillräcklig säkerhet kan fastställa sambandet i vår andra hypotes. Detta anser vi beror på att finansiella företag ofta har ett annat syfte med sitt innehav av egetkapitalinstrument. Studiens totala resultat påverkas således av att affärsmodellen i finansiella företag avviker från övriga branscher. Om vi bortser från denna kategori av företag så stämmer våra hypoteser och vår slutsats blir därmed att det inte går att ge ett generellt svar på vad som styr *alla* företagens val. För icke-finansiella företag är vår slutsats att det främst är längden på innehavet som styr deras val om var de ska redovisa värdoförändringar i egetkapitalinstrument, vilket också bör vara det som bäst avspeglar deras ekonomiska verklighet. För finansiella företag ser affärsmodellen annorlunda ut och vilket val som bäst avspeglar deras ekonomiska verklighet kan därför skilja sig från andra företag.

Studiens resultat tyder på att IASB:s intention med de valmöjligheter som ges avspeglas i praktiken. Att de finansiella företagen avviker från vår andra hypotes, som bygger på IASB:s resonemang kring vad som är mest relevant, anses vara i linje med deras intention.

Avslutningsvis påvisar studien att det som framför allt styr företagens val av värderingsmetod är längden på innehavet och företagens branschtillhörighet. Vi kan därmed konstatera att det finns en viss sanning i våra hypoteser, att längden på innehavet styr valet, men att de inte fångar in alla aspekter. Studien visar att den valmöjlighet som ges i IFRS 9 faktiskt får den effekt som IASB är ute efter.

5.2 Förslag på vidare forskning

Många av företagen som redovisar egetkapitalinstrument har, i sina finansiella rapporter, inte tydligt redogjort för hur de redovisar värdeförändringar i egetkapitalinstrument. I framtida forskning rekommenderar vi därför att även genomföra intervjuer med företagsledare för att på så vis erhålla kompletterande information kring hur de resonerar när de väljer var de ska redovisa värdeförändringar. Forskningen kan genom denna metod även bidra med att få en förståelse för om dessa val är baserade på vad som bäst avspeglar företagens ekonomiska verklighet eller inte.

Under studiens gång har vi noterat att det finns en möjlighet att en del av de företag som fallit bort skulle kunna inneha egetkapitalinstrument trots att databasen inte identifierat dessa. Därför föreslår vi att vidare forskning tillämpar en metod som fångar upp även dessa. Vi rekommenderar även att undersöka hur stor andel av instrumenten i företagen som omsätts under ett normalt år för att få en uppfattning om hur lång innehavstiden är. Detta hade kunnat vara ett bra komplement till denna studie som endast inriktar sig på två tidsaspekter för investeringar, kort- eller långfristiga.

Då det visat sig vara relativt få börsnoterade företag i Sverige som innehar egetkapitalinstrument är det svårt att dra slutsatser om att studiens resultat kan generaliseras till andra länder. Ett förslag är därför att genomföra samma studie på ett annat land för att jämföra resultaten. Detta hade kunnat ge ett större perspektiv på vilka val företagen gör och en ökad förståelse för vad som styr dessa val. Vi kan dessutom konstatera att de svenska börsnoterade företag som ingår i denna studie endast representerar en liten del av alla de företag i världen som tillämpar IFRS 9. Med bakgrund i detta hade en mer omfattande studie, som inkluderar samtliga företag som tillämpar standarden, kunnat förse normsättare och externa intressenter med ett mer representativt resultat ur ett globalt perspektiv.

Sammanfattningsvis kommer bidraget från vår studie och de förslag på vidare forskning, som presenteras ovan, vara till nytta för normsättarna i deras utvärdering av IFRS 9 samt utveckling av standarden.

6. Referenslista

Agoglia, C.P., Doupnik, T.S. & Tsakumis, G.T. (2011). Principles-Based versus Rules-Based Accounting Standards: The Influence of Standard Precision and Audit Committee Strength on Financial Reporting Decisions. *The Accounting Review* Vol. 86, No. 3. May 2011: 47-767.

Barth, M.E., Landsman, W.R. & Lang, M.H. (2008). International Accounting Standards and Accounting Quality. *Journal of Accounting Research* Vol. 46 No. 3. June 2008: 467-498

Benston, G.J., Bromwich, M. & Wagenhofer, A. (2006). Principles-versus rules-based accounting standards: The FASB's standard setting strategy. *Abacus* 42 (2): 165-188.

Djurfeldt, G. och Barmark, M. (2009). Statistisk verktygslåda - multivariat analys. Lund: Studentlitteratur AB.

EFRAG. (2018). Discussion paper: Equity investments - impairment and recycling.
<https://www.efrag.org/Assets/Download?assetUrl=%2Fsites%2Fwebpublishing%2FSiteAssets%2FEFRAG%2520Discussion%2520paper%2520Equity%2520Instruments%2520-%2520Impairment%2520and%2520Recycling.PDF> [2018-12-14]

Europaparlamentets och kommissionens förordning (EU) nr 2016/2067 av den 22 november 2016 om ändring av förordning (EG) nr 1126/2008 om antagande av vissa internationella redovisningsstandarder i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 vad gäller den internationella finansiella rapporteringsstandard IFRS 9.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32016R2067> [2018-11-07]

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=celex:32002R1606> [2018-12-03]

Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 2017/1443 av den 29 juni 2017 om ändring av genomförandeförordning (EU) nr 680/2014 om tekniska standarder för genomförande av instituts tillsynsrapportering enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32017R1443>
[2018-12-03]

Healy, P.M. & Wahlen, J.M. (1999). A review of the earnings management literature and its implications for stand setting. *Accounting Horizons*, 13 (4): 365-383.

FAR Akademi. (2014). IFRS-volymen 2014. Stockholm: FAR Akademi AB

FAR Akademi. (2018). IFRS-volymen 2018. Stockholm: FAR Akademi AB

Lloyd, S. (2018). *IFRS 9 and equity investments*. The IFRS Foundation.
<https://www.ifrs.org/news-and-events/2018/04/ifrs-9-and-equity-investments/?fbclid=IwAR0EDCujX8jfazJHykXYP9bu7I2Rzg60FWZT0M5XiB8St9CbUvMxOMlwQM> [2018-11-21]

Marton, J., Lumsden, M., Lundqvist, P. & Pettersson, A-K. (2012). IFRS - i teori och praktik. Stockholm: Sanoma Utbildning AB; tredje upplagan.

Marton, J., Lundqvist P. & Pettersson, A-K. (2018). IFRS - i teori & praktik. Stockholm: Sanoma utbildning AB; femte upplagan.

Picker, R., Clark, K., Dunn, J., Kolitz, D., Livne, G., Loftus, J. & Van der Tas, L. (2016). *Applying IFRS Standards*. Chichester: John Wiley & Sons; fjärde upplagan.

Rogers, J. E. (2005). Going too far is worse than not going far enough: principle-based accounting standards, international harmonization, and the European Paradox. *Houston Journal of International Law*. Vol. 27:2: 429-465

Runesson, E., Samani, N. & Marton, J. (2018). *Financial accounting theory: an accounting quality approach*. Lund: Studentlitteratur.

Statistics solutions (2018). *Binomial Test of Significance*.
<https://www.statisticssolutions.com/binomial-test-of-significance/> [2018-12-18]

The IFRS Foundation (u.å.). *History*. <https://www.ifrs.org/about-us/who-we-are/#history> [2018-11-09]

Bilaga 1

Icke-finansiella företag

1	AB ELECTROLUX	26	HEXAGON AB
2	AB VOLVO	27	HIQ INTERNATIONAL AB
3	ADDNODE GROUP AB	28	HOLMEN AB
4	ADDVISE GROUP AB	29	IAR SYSTEM GROUP AB
5	AF AB	30	INDUTRADE AB
6	ALLGON AB	31	INWIDO AB (PUBL)
7	ASSA ABLOY AB	32	LUNDIN PETROLEUM AB
8	ATVEXA AB	33	MEDIVIR AB
9	BEIJER REF AB	34	MIPS AB
10	BILIA AB	35	MOMENTUM GROUP AB
11	BILLERUDKORSNAS AB	36	NCC AB
12	BIOGAIA AB	37	NIBE INDUSTRIER AB
13	BJORN BORG AB	38	PEAB AB
14	BOLIDEN AB	39	PROJEKTENGAGEMANG SWEDEN AB
15	CONCORDIA MARITIME AB	40	RECIPHARM AB (PUBL)
16	CONSILIUM AB	41	SAAB AB
17	ELEKTA AB (PUBL)	42	SECTRA AB
18	ELOS MEDTECH AB	43	SKANSKA AB
19	ELTEL GROUP AB	44	SKISTAR AB
20	ENEA AB	45	STUDSVIK AB
21	ESSITY AKTIEBOLAG (PUBL)	46	SVENSKA CELLULOSA AB SCA
22	GETINGE AB	47	TELEFONAKTIEBOLAGET LM ERICSSON
23	GOMSPACE GROUP AB	48	TRENTION AB
24	HANSA MEDICAL AB	49	UNLIMITED TRAVEL GROUP UTG AB
25	HEDERA GROUP AB	50	VITROLIFE AB

Finansiella företag

- 1 ALM EQUITY AB
  - 2 BURE EQUITY AB
  - 3 BYGGMASTARE ANDERS J AHLSTROM HOLDING AB
  - 4 CATELLA AB
  - 5 COLLECTOR AB
  - 6 CREADES AB
  - 7 ENERGY SOLUTIONS RUSSIA AB
  - 8 FABEGE AB
  - 9 FAST PARTNER AB
  - 10 FASTIGHETS AB BALDER
  - 11 GENOVA PROPERTY GROUP AB
  - 12 HAVSFRUN INVESTMENT AB
  - 13 INDUSTRIVARDEN AB
  - 14 INVESTMENT AB LATOUR
  - 15 INVESTMENT AB ORESUND
  - 16 KINNEVIK AB
  - 17 L E LUNDBERGFÖRETAGEN AB
  - 18 MIDWAY HOLDING AB
  - 19 NAXS AB
  - 20 RATOS AB
  - 21 SAGAX AB
-

